

ROLUL PROCESULUI DE ORGANIZARE A TERITORIULUI ÎN UTILIZAREA DURABILĂ A RESURSELOR FUNCIRE

L. CIUGUREANU¹, I. BOTNARENCO,

¹Colegiul de Ecologie din Chișinău

²Universitatea Agrară de Stat din Moldova

Abstract: Protecția resurselor naturale limitate, inclusiv terenurile agricole cu partea lor principală – solul, sunt o problemă importantă socială mondială. Problema utilizării durabile și protecția resurselor funciare sunt o temă permanentă de discuție în cadrul comisiilor și ședințelor ONU. Politica Agrară a UE este orientată spre utilizarea durabilă a resurselor naturale, spre protecția resurselor funciare, a solului.

Politica Agrară a Republicii Moldova nu poate fi alta decât, cea de utilizare durabilă și protecție a resurselor funciare limitate.

Una din particularitățile Politicii Agrare actuale ale Republicii Moldova este că, concomitent cu desfășurarea reformei funciare începând cu anul 1992 a fost neglijat un proces important în domeniu, organizării teritoriului. Care n-ar fi fost motivul (parcelarea excesivă sau alte motive), procesul de organizare a teritoriului este unicul, care la etapa actuală, dispune de soluții referitoare la utilizarea durabilă și protecția resurselor funciare limitate, inclusiv a solului.

Cuvinte – cheie: sol, protecție, utilizare durabilă, organizarea teritoriului.

INTRODUCERE

Una din erorile admise în Republica Moldova, la etapa desfășurării reformei funciare din 1992 a fost asocierea procesului de organizare a teritoriului cu politica de colectivizare desfășurată în anii 1949 – 1992. Analiza istorică a dezvoltării procesului de organizare a teritoriului ne demonstrează, că scopul lui, în toate perioadele, a fost și rămâne implementarea metodologiilor de utilizare rațională (durabilă) a resurselor funciare, inclusiv a solului.

O practică bogată de implementare a procesului de organizare a teritoriului o găsim în SUA. În cazul dat, la nivelul Președintelui țării (Clinton), a fost creată Comisia de Stat cu împuterniciri respective, care a formulat „Concepția Utilizării Durabile” a resurselor funciare bazată pe „landșaft”.

Concluziile formulate în această „Concepție” sunt destul de actuale și pentru Republica Moldova, care este compusă teritorial din diferite landșafturi.

Politica Agrară a UE de asemenea include un șir de componente referitoare la utilizarea durabilă a resurselor funciare inclusiv ce ține de combaterea eroziunii solului. Terenurile Republicii Moldova sunt, în majoritate, amenințate de primejdia eroziunii solului. Un rol important în utilizarea durabilă a terenurilor agricole, a solului îl are implementarea asolamentelor.

Spre deosebire de alte țări, procesul de organizare a teritoriului în Republica Moldova este mult mai complicat, el include mai multe componente: condițiile de landșaft; o parcelare excesivă a terenurilor; primejdia proceselor erozive.

Cel mai mare neajuns al Procesului de organizare a teritoriului în Republica Moldova este că, la etapa inițierii reformei funciare a fost nimicit Sistemul de organizare a teritoriului, fiind asociat cu politica de colectivizare care a predominat anterior. În lipsa Sistemului de organizare a teritoriului nu vom avea cadru legislativ, metodologic, informativ, structuri organizaționale etc.

Scopul și necesitatea obiectivă a organizării teritoriului este utilizarea durabilă și protecția resurselor funciare (naturale) limitate.

MATERIAL ȘI METODĂ

Obiectul studiului se referă la totalitatea și diversitatea terenurilor spațiului rural, a solurilor, pădurilor, apelor.

Perioada studiului include anii 1992 și până în prezent. Această perioadă se caracterizează prin modificări esențiale a conținutului obiectului studiului nostru, a dreptului asupra terenurilor în spațiul Republicii Moldova.

Bază informativă a studiului sunt: actele legislative și normative ale Republicii Moldova și a altor țări în care sunt reflectate practicile (metodologiile) aplicate, reglementate relațiile funciare cât și, nemijlocit, activitatea de reglementare; articolele științifice pe problemele teoretice cercetate; practica națională și internațională; materialele experților internaționali și a organizațiilor diferitor grupe de experți pe problemele reglementării funciare, utilizării durabile și solurilor; registrele cadastrului detaliate etc.

Metode aplicate În cadrul studiului, de către autori, au fost aplicate mai multe metode științifice. Mai importante sunt: analiza datelor statistice; analiza tendințelor; analiza sistemică a proceselor (fenomenelor) în desfășurare; metoda analizei și sintezei, etc.

REZULTATE ȘI DISCUȚII

Obiectul organizării teritoriului – spațiul rural al Republicii Moldova, ocupat de terenurile agricole, fondul forestier, bazinul acvatic. Determinarea corectă a destinației terenurilor în procesul de utilizare durabilă și protecție este unul din scopurile principale ale procesului de organizare a teritoriului. În spațiul UE acest scop al procesului de organizare a teritoriului este recunoscut ca „utilizarea adecvată a resurselor funciare”.

În Republica Moldova, în conținutul terenurilor destinate agriculturii sunt incluse peste 200 de mii de hectare erodate la un nivel „mediu” și „puternic”. Includerea acestor terenuri în conținutul celor agricole reprezintă o eroare. Costul lucrărilor agricole asupra acestor terenuri este mult mai mare decât costul roadei obținute. În cadrul procesului de organizare a teritoriului aceste terenuri necesită a fi incluse într-un Program Național de împădurire.

Nu mai puțin important, în calitate de obiect al procesului de organizare a teritoriului în Republica Moldova, este fondul apelor. Specificul teritoriului republicii, constă în realitatea că, toate apele precipitațiilor atmosferice, prin rețeaua de râuri și râulețe părăsesc spațiul Republicii Moldova ajungând în Marea Neagră atunci, când noi ne aflăm într-o situație critică a resurselor de apă. Capacitatea lacurilor și a izurilor de a opri rezervele de apă și prin aceasta de a influența asupra situației ecologice a scăzut la limită. Bazinele acvatice care au mai rămas sunt utilizate în diferite scopuri (zone de odihnă, creșterea peștelui) numai în scopuri de combatere a eroziunii și alte scopuri de utilizare durabilă.

Poate cel mai important rol, în calitate de obiect al procesului de organizare a teritoriului sunt terenurile agricole și asolamentele aplicate ca metodologie.

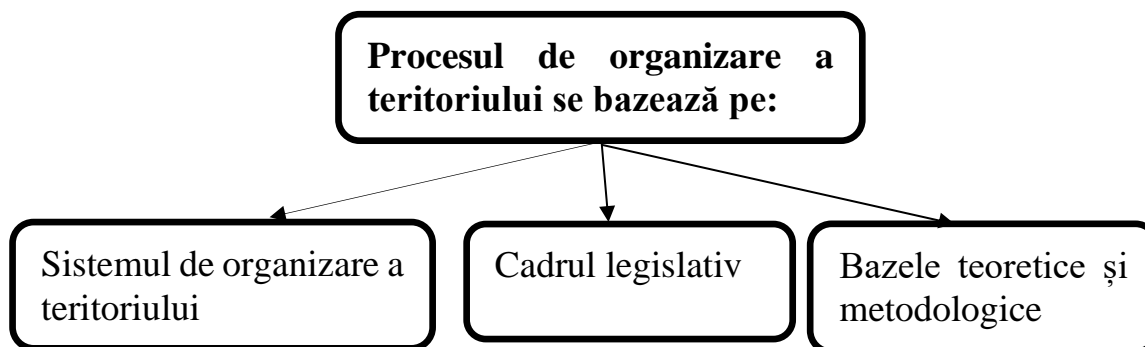
Reparcelarea terenurilor – metodologie de organizare a teritoriului. Deja am menționat că, procesul de organizare a teritoriului în Republica Moldova, spre deosebire de alte țări se confruntă cu problema parcelării excesive a terenurilor agricole. Reparcelarea terenurilor a drepturilor asupra terenurilor, reprezintă una din primele părți componente ale consolidării terenurilor.

Scopul reparcelării este, în primul rând soluționarea problemei dimensiunilor optime în procesul de implementare a tehnologiilor moderne de lucrare a terenurilor. Obiectul reparcelării sunt de asemenea terenurile destinate agriculturii. Practica mondială cunoaște un șir de metode de reparcelare.

Cu suportul UE, în Republica Moldova au fost desfășurate un șir de lucrări de reparcelare a terenurilor agricole în scopul consolidării. Din lipsa unui Sistem de organizare a teritoriului lucrările nu au avut continuitate. Problema s-a dovedit a fi cu un conținut teoretic și metodologic mai complicat. În lipsa unui cadru legislativ, metodologic, organizatoric, lucrările au fost stopate.

3.3 Conținutul metodologic al Proiectului de organizare a teritoriului. Spre deosebire de alte domenii, procesul de organizare a teritoriului este indispensabil de Proiectul respectiv de organizare a teritoriului. Practica altor țări, de asemenea, cunoaște rolul proiectului în procesul de aplicare a metodologiilor de organizare a teritoriului.

Planificarea acțiunilor în cadrul procesului de organizare a teritoriului este cu succes aplicată în majoritatea țărilor membre ale UE, în SUA etc.

Figura: 3.1

Sursa. Elaborată de autor

CONCLUZII

1. Relațiile funciare actuale în Republica Moldova prin conținutul său (parcelare excesivă, lipsa Sistemului de organizare a teritoriului) au creat condiții spațiale ne favorabile pentru implementarea tehnologiilor (metodologiilor) de utilizare durabilă și protecție a resurselor funciare limitate.

2. Cadrului organizatoric poate fi o primă acțiune de creare a Sistemului de organizare a teritoriului prin: cadrul legislativ (normativ, instructiv), structurilor centrale și teritoriale; bazelor teoretice și metodologice, cadrului informativ.

3. Procesul de organizare a teritoriului poate fi recunoscut în calitate de metodologie a utilizării durabile și protecție a resurselor naturale limitate. Terenurile fiind recunoscute ca elementul principal al resurselor naturale.

4. Proiectul de organizare a teritoriului, compus din partea sa grafică și textuală orientat în spațiu și în timp poate fi recunoscut ca o metodologie principală a procesului de organizare a teritoriului, formă de aplicare a metodologiilor de utilizare durabilă și protecție a resurselor funciare

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. 'Land Management Plan'. - Department of Natural Resources and Mines. <https://www.dnrm.qld.gov.au/.../land-management-inform>.

2. Perju, P. Tomița. Tendințele și evoluția formelor organizatorico-juridice a întreprinderilor agricole în Republica Moldova în procesul reformelor economice. Lucrări științifice, UASM, Chișinău, 2002, Vol. 10, p.177-181

3. P. Казьмір. Організація сільськогосподарського викорістання земель на ландшафтно-екологічній основі. ISBN 978-966-665-551-9. Lviv 2009.

4. I. Bold. Organizarea teritoriului unităților agricole Organizarea Teritoriului Agricol ISBN 978-973-52-1196-7. Ed. Mirton

5. www.eurocadastre.org/pdf/auer.pdf

6. Единая сельскохозяйственная политика Европейского союза ...

7. Planificarea utilizării terenurilor ecologice și managementul integrat la Nivelul bazinului hidrografic din Carolina de Nord de coastă SUA.